

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie 5 przesłanką pocztowa 3 zł. — Dla odbierających pismo na miejscu 2 zł 25 gr. Cena pojedynczego numeru 10 groszy. Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 61306.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, ul. P. Marji 55. Tel. 2245. Skrz. p. 45.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują odciski z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 16-3 po poł. Reklamow. nadawanych redakcja nie zwraca.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrový przed tekstem 50 gr. W tekście i nadesłane 40 gr. za tekstem 30 gr. Drobnie ogłoszenia wiersz najwyżej 50 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najniższe ogł. drobne 25 gr. Ogłoszenia samplakowe i matrymonialne 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 150 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skłonne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

GŁOSY PRASY

Bezpartyjny tygodnik „Myśl i Czyn” pisze o nowej konstytucji:

„W tekście nowej konstytucji nie ma ani razu użytego słowa „naród” i „dobro narodu”. Zamiast tego istnieje określenie — „państwo” i „dobro zbiorowe”.

To wyrugowanie z ustawy konstytucyjnej pojęcia narodu jest wyrazem tej ideologii, którą twórcy ustawy zwalczają w dziedzinie uprawnień rządu, a podświadomie utrzymują w dziedzinie dążeń i charakteru państwa.

Liberalizm nie uznaje państwa narodowego i dlatego też wszystkie nacjonalizmy, które w ostatniej dobie owładnęły aparatami państwa, wypowiedziały jedno cześnie wojnę liberalizmowi. Walka natomiast z liberalizmem w imię idei państwa była do tej pory zjawiskiem nieodłącznym od despotyzmu jednostki czy oligarchii.

Pojęcie państwa oderwanego od pojęcia narodu, pojęcie dobra zbiorowego, nie sprzecyżowane jako dobro narodu, są w dobie obecnej anachronizmami.

Ustawa z dnia 26 stycznia wywołała silną nieodczowną reakcją spotężnienie prądu nacjonalizmu polskiego. W tem tkwi jej rola dziejowa, ale też słabość i przejściowość.

2. Wielkim pozytywnym posunięciem ustawy z 26 stycznia jest złamanie zasady o równości obywatelskiej, którą wprowadziła Rewolucja francuska, a pięćdziesięć lat później liberalizm. Odrębne natomiast jest zagadnienie miary porównawczej.

Konstytucja styczniowa jako miarę przyjmuje pojęcie „zasługi dla dobra zbiorowego”. Inną miarę będzie musiał przyjąć zwycięski nacjonalizm polski — miarę bardziej sprzecyżowaną — przynależności narodowej i pracy na rzecz „dobra narodu”. Miara ta stworzy nieuniknione, różne zakresy uprawnień do udziału w rządach dla różnych mniejszości narodowych.

Przedewszystkiem mierzni nia będą Żydzi i Niemcy.

3. Wreszcie pozostaje zagadnienie metody uchwalenia ustawy. W życie polskie nie weszła ona jako akt siły lub akt legalnie prawny, przedostała się jako wyinterpretowanie regulaminu przy wykorzystaniu niedoświadczenia i błędów taktycznych opozycji.

Uczuciowo i myślowo stoimy całkiem na uboczu od tej rozgrywki, przynajmniej się jednak, że wolelibyśmy ażeby miała ona inny przebieg. Jako Polacy czujemy się nia zawstyżeni i to za obie równocześnie strony.

Natomiast „Prawda” łódzka z rozbrajającą prostotą zapytuje:

„Co to kogo obchodzi czy wszystko od było się formalnie i ściśle według litery regulaminu, czy nie. A jeżeli nawet jakaś litera regulaminu sejmowego została obrażona — to co z tego? Czy przez to straciłmy 1-pszą konstytucję a otrzymaliśmy gorszą? Gdyby przy pomocy obiekcji regulaminu został utracony inny jakiś projekt, uchodzący w oczach pewnego odłamu społeczeństwa za lepszy — to byłoby coś innego. Wtedy możnaby krzyknąć, że dopuszczono się gwałtu i nadużycia, aby narzucić społeczeństwu coś czego ono nie chce. Węc w imię czego wytacza się te pokatniańskie kwestje?”

Sanacyjni dwutygodnik „Człowiek w Polsce” wśród pochwał dla nowej konstytucji, znajduje miejsce i na takie zastrzeżenie:

„Niema w nowej konstytucji żadnej od powiedzi dla nowych wymagań życia. Pod tym względem nie przyniosła ona nic. Dlaczego? W znacznej mierze dlatego, że zbudowana została jednostronnie”.

„Kurjer Zachodni” w artykule p.t. „W 15 lat po pierwszym posiedzeniu” pisze:

„Akurat miją teraz 15 lat od pierwszego posiedzenia sejmowego. Dziwnym zbiegiem okoliczności, jakkolwiek pewne czynniki starają się świętować każdą uroczystość, przy której można mówić o sobie — pominięto tę okoliczność całkowicie. Dlaczego — mniejsza o to.

Pozostanie jednakże faktem, że o ile dawnymi laty parlament był czynnikiem życia i zażywał wielkiego wszędzie poważania, o tyle dzisiaj rola jego uległa zupełnej zmianie.

Wstuchiwno się przed laty 15 w glos Sejmku. Przeżywno jego obrady. Kwestja

15-lecie Sejmu
Rzplitej.
W dniu 10-ym Sejm Rzeczypospolitej obchodził 15-tą rocznicę swego istnienia. Zdjęcie nasze przedstawia historyczny moment otwarcia przez Marszałka Piłsudskiego w dn. 10 lutego 1919 roku pierwszego Sejmu Rzeczypospolitej.

Wojna domowa trwa nadal w całej Austrii W Wiedniu grzmia armaty

Wiedeń. — Walki wojska i policji z socjalistami trwały przez całą noc i wtorek przed południem, rozgrywane się głównie na peryferiach Wiednia, podczas gdy w samym mieście panował względny spokój.

Z Domu Robotniczego w dzielnicy Ottakring z kompleksu domów gminnych Marxer-Hoff strzelają członkowie republikańskiego Schutzbandu do oddziałów policji i wojska, na co wojsko odpowiada strzałami armatniami. Wojsko postawiło socjalistom ultimatum poddania się do światu. Akcja artylerji poczyniła w tej dzielnicy wielkie spustoszenia i pociągnęła za sobą wiele ofiar w ludziach.

Po stronie socjalistów miało paść około 100 ludzi.

Również w dzielnicy Simmering toczyły się walki przez całą noc. Na moście Filadelfja usiłowali członkowie Schutzbandu werbować przechodniów do walki z policją. Przez całą noc slychać było w Wiedniu odgłosy strzałów armatnich.

Śródmieście Wiednia jest w dalszym ciągu odcięte zasiekami koczastymi od reszty miasta.

Na tym odcinku panuje przymus legitymowania się. We Floridsdorfie walki toczą się w dalszym ciągu i z tamtejszego Domu Robotniczego padają strzały na wojsko.

We wtorek w godzinach przedpołudniowych sytuacja w Austrii przedstawiała się następująco:

W Linzu oczyszczy wojska dworec kolejowy z członków republikańskiego Schutzbandu. Dworec osobowy obsadzony został przez Heimwehry.

W Steyer oddziały wojska oraz Heimwehry pod dowództwem k. Starhemberga wypierają socjalistów z tej miejscowości.

W Bruck nad Murą ciężkie walki toczą się, wojsko ma być tam panem sytuacji. W miejscowości Katzenberg oło

tylko czuwa rzadko minister lub wiceminister, częściej wyższy urzędnik tego ministerstwa, o którym mowa. Dawniej minister zabierał głos w debatach; odpowiadał na poruszone kwestje. Jeszcze niedawno byliśmy świadkami ostrych polemik pomiędzy ministrem skarbu Matuszewskim a postem Rybarskim: tak bywało zawsze, że jeden slychał uważnie tego, o czym mówił drugi i zaraz odpowiedział polemikę. W debacie tegorocznej liczba ministrów, którzy zabierali głos w dyskusji budżetowej, była szcuzpila.

Czas przemów jest ograniczony. Tak bywało zawsze. Najwięcej czasu przypada mówcom klubu rządowego. Ale mówił opozycja, mówią mniejszości narodowe, nie mówi natomiast klub rządowy. Po co? Za niego mówią referenci. Zresztą wio, że, mając większość i tak wszystko uchwala. A co więcej; rząd i tak będzie postępował tak, jak mu nakażą okoliczności chwili.

Wszak ustawa skarbowa będzie zawie rala wirement. Każdy przeto minister będzie mógł zmieniać wszelkie pozycje według własnego uznania i potrzeby. Może to komiczność kryzysu gospodarczego. Ale ten fakt kwestjonuje celowość całego budżetu, a raczej pracy nad budżetem.

Nic też dziwnego, że debata nie animuje nikogo, nie podnieca ani nie porusza. A w społeczeństwie nie może znaleźć silniejszego odgłosu.

Opozycja? Jej rola jest niezwykle niewdzięczna. Nieraz zrywa się do walki i podejmuje kampanję z przeciwnikiem. Ale często przedstawiciele rządu nawet nie uznają za właściwe odpowiadać. Więc przemawia do społeczeństwa. Jakby chciała dokumentarnie stwierdzić swą obecność. Czy wierzy w skuteczność swych wystąpień i czy ma świadomość swej bezsilności? Bodajże tak.

Czy ma złożone mandaty? Nieraz te sprawy rozsądzano w kołach opozycyjnych. Ostatnio po pamiętnej uchwale konstytucyjnej. Zawsze jednak myśl taką zarzucano. Bo ordynacja obecna przewiduje zastępców. Przysjdą nowi. Czy innemu autoramentu? Może. Teraz z listy Centro lewu wybrani dwaj zastępcy otrzymali mandaty i wstąpiłi do ugrupowań przrządowych. Zresztą opozycja wie, że ani wy bory ani Awentyn nie przyniosły korzyści manifestantom. Tylko raczej pomogły drugiej stronie.

Poza tem nauczyła się na własnej skórze, że nieobecni przegrzywają. Debata o tezach konstytucyjnych była dotkliwą nauką. Nikt nie przewidywał, jakie będzie zakończenie dyskusji. Niewłażliwie kierownicy Bloku rządowego brali wszystkie kombinacje pod uwagę. Byli przygotowani na różne możliwości. Szary tłum BB nie wiedział nic. Opowiadają w rozmowach prywatnych, że nawet jeden z kierowników akcji konstytucyjnej, pos. Podolski, zbierał podczas posiedzenia pod pisy pod wniosek, żeby też konstytucyjne odesłać jako projekt konstytucji do komisji konstytucyjnej. Dopiero gdy przy wódcy spojrzeli na posiedzeniu popołudniowym nieobecność opozycji, postanowili ten fakt wyszukać. Wicemarszałek Car jest znany z interpretacji. Zinterpretował tedy postanowienia regulaminu i przeprowadził znaną uchwałę dnia 26 stycznia o uchwaleniu konstytucji.

Tak opowiadają. Czy to odpowiada prawdwie? Nikt nie wie. Jest jednak prawdopodobne. Ale doprawdy, te wydarzenia nie wstrząsnęły społeczeństwem. I to jest najważniejsze. Ogół jest, niestety, nieczuły na te fakty, podobnie jak nieczuły jest na dyskusje budżetową. O wiele bardziej interesują go np. wydarzenia w Niemczech lub we Francji, aniżeli to, co się na domowym podwórzu dzieje. Przebieg wypadków we Francji interesowało się u nas ogromnie. Poprostu je przetrzywno. A tu zobojętnienie na wydarzenia własne jest wręcz przerażające.

Straty socjalistów są znaczne, jednak bliżej nie znane, ponieważ uprowadzili oni swoich zabitych i rannych w bezpieczne miejsca.

H. W.

